

- **שם המחקר:** הקשר בין סטיגמה ואמון במוסדות המדינה לצריכת שירותים בקרב הורים ערבים לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית
- **שנה:** 2023
- **סוג מחקר:** תזה
- **מס' קטלוגי:** 890-708-2023
- **שמות החוקרים:** אייה אלכרכי, בהנחיית: ד"ר ליה לויין.
- **רשות המחקר:** החוג לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת תל-אביב.

תקציר המחקר

מחקר זה נערך בסיוע מענק מקרן שלם.

המחקר הנוכחי בוחן את הקשר בין סטיגמה מופנמת, אמון במוסדות המדינה, ושימוש בשירותים ציבוריים בקרב הורים לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה) בחברה הערבית בישראל. מטרת המחקר היא לבדוק כיצד הסטיגמה המופנמת בקרב הורים לילד עם מש"ה, הנובעות מהיחס החברתי כלפי אנשים עם מוגבלות ומשפחותיהם, ורמת האמון שמגלים הורים במוסדות המדינה, קשורות למידת השימוש שלהם בשירותי סיוע ותמיכה ציבוריים. המחקר התבסס על מדגם של 235 הורים, מהם 124 ערבים ו-111 יהודים. הנתונים נאספו באמצעות שאלונים מקוונים שכללו מדדים לסטיגמה מופנמת, אמון במוסדות המדינה וצריכת שירותים ציבוריים. הניתוחים הסטטיסטיים כללו מבחנים א-פרמטריים (Mann-Whitney U) ורגרסיות לוגיסטיות מרובות לבדיקת השערות המחקר. בהתאם להשערת המחקר הראשונה, נמצא קשר שלילי בין רמת הסטיגמה המופנמת לבין צריכת השירותים - כלומר, ככל שהסטיגמה גבוהה יותר, כך צריכת השירותים נמוכה יותר. הממצאים מעידים כי הסטיגמה מקשה על ההורים לפנות לקבלת סיוע מקצועי, בעקבות אימוץ הדעות הקדומות והשליליות של החברה כלפי ילדיהם וכלפיהם. בהתאם להשערת המחקר השנייה, נמצא קשר חיובי בין רמת האמון במוסדות המדינה לבין צריכת השירותים - ככל שהאמון במוסדות גבוה יותר, כך גדלה הפנייה לשירותים אלו. ממצאים אלו משקפים את מידת האמון של הציבור בכך שהמוסדות הללו פועלים בצורה הוגנת ואמינה, וששיקוליהם נעשים לטובת הכלל. בניגוד למשוער בהשערה השלישית והרביעית ממצאי המחקר מראים כי ההשתייכות הלאומית אינה משנה באופן מובהק את עוצמת הקשר בין סטיגמה לצריכת שירותים או על הקשר בין אמון במוסדות לבין צריכת שירותים. אחת הסיבות האפשריות להיעדר הבדל זה עשויה להיות השפעתה של המודרניזציה, אשר מטשטשת הבדלים לאומיים ומובילה לאחידות מסוימת בתפיסות כלפי שירותים ציבוריים. בנוסף, בישראל קיימים שירותים ציבוריים זמינים בחינם או בתמיכה משמעותית של המדינה, מה שמגביר את הפנייה לשירותים אלה עבור כלל האוכלוסייה. בחברה הערבית, ייתכן שהשפעתם של תהליכים אלו מחזקת את הדמיון בין הקבוצות, למרות ההבדלים התרבותיים, החברתיים, ההיסטוריים ותחושת הקיפוח ואפליה.

מילות מפתח: סטיגמה מופנמת, אמון במוסדות, מוגבלות שכלית התפתחותית, שירותים ציבוריים, הורים ערבים, פערים בין-לאומיים, מחקר השוואתי.

• [לפריט המלא](#)

• [מאגר המחקרים של קרן שלם](#)

• [מאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)